

DREPTUL

UNIUNEA JURIȘTILOR DIN ROMÂNIA
ANUL X; seria a III-a; nr. 1/1999

CUPRINS

STUDII – DISCUȚII – COMENTARII

PAUL VASILESCU: <i>Privire asupra situației juridice a vânzătorului de bunuri mobile</i>	3
EMANUEL CORNELIU MOGÂRZAN: <i>Consecințe ale majorării de lege ferenda a plafonului valoric pentru admisibilitatea probei cu martori, prevăzut de Codul civil</i>	14
I. CLAUDIA ROȘU; II. MARIAN NICOLAE: <i>Valabilitatea mandatului verbal și a mandatului tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate în temeiul Legii fondului funciar</i>	19
ION DUMITRU: <i>Calculul indemnizației cuvenite în temeiul Legii nr. 120/1997 privind concediul plătit pentru îngrijirea copiilor în vârstă de până la doi ani</i>	31
LUCIA IONESCU: <i>Asigurarea calității în expertiza criminalistică</i>	34
ALEXANDRU ȚUCULEANU: <i>Ocrotirea drepturilor și libertăților constituționale în cazul percheziției corporale</i>	39
RADU CHIRIȚĂ: <i>Câteva considerații în legătură cu temeiul juridic al aplicării măsurilor de siguranță</i>	49
GHEORGHÎĂ MATEUȚ: <i>Începutul ședinței de judecată în prima instanță în teoria și practica raporturilor procesual-penale</i>	57
IOAN AMĂRIE: <i>Despre obligativitatea organului de urmărire penală de a încunoștința pe învinuit sau inculpat că are dreptul de a fi asistat de un apărător în tot cursul procesului penal</i>	63
ION DUMITRU: <i>Procesele-verbale încheiate de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor</i>	67
NICOLAE CONEA, GHEORGHE MOȚOIU: <i>Regimul sancționator în cazul infracțiunilor săvârșite împotriva polițiștilor sau membrilor familiilor acestora</i>	71

PROBLEME JURIDICE CURENTE

Încadrarea juridică a faptei de a exploata fără licență un joc cu miză și de a nu înregistra în contabilitate veniturile astfel realizate (<i>Gigel Potrivitu</i>)	74
O subliniere în legătură cu infracțiunea prevăzută de art. 21 lit. a din Legea nr. 50/1991 (<i>Nicolae Conea</i>)	76

1. Deși, în principiu, corectă, opinia formulată de autoarea studiului anterior, în sensul valabilității mandatului verbal sau tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate privată în temeiul Legii nr. 18/1991 a fondului funciar, republicată¹², necesită unele nuanțări sau completări, după caz. Ele privesc, în special, argumentele aduse în sprijinul acestei soluții și consecințele juridice ale neexecutării mandatului de către mandatar, inclusiv efectele lui față de terți, în speță, față de comisiile de aplicare a Legii fondului funciar nr. 18/1991.

Problema valabilității mandatului verbal și a mandatului tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr. 18/1991 a mai fost analizată și de alți autori, care s-au străduit să găsească pe baza unei argumentații rezonabile o rezolvare favorabilă.

Astfel, luându-se în considerare raporturile dintre moștenitorii fostului proprietar decedat la apariția Legii nr. 18/1991, s-a susținut teza potrivit căreia un moștenitor care a acceptat succesiunea (anterior Legii nr. 18/1991) fără a fi făcut însă cerere de reconstituire a dreptului de proprietate, poate totuși *beneficia* de cererea făcută în acest sens de un alt moștenitor. Se socotește că această din urmă cerere trebuie, în mod necesar, să profite tuturor comoștenitorilor, solicitanți și nesolicitanți, aducându-se în sprijin mai multe argumente:

a) Restabilirea dreptului de proprietate nu exclude aplicarea regulilor de drept comun în materie și anume, cele de la mandat și gestiunea de afaceri¹³.

În consecință: „dreptul moștenitorului nesolicitant nu poate fi negat în cazul existenței unui mandat dat comoștenitorului solicitant, chiar dacă acesta din urmă a acționat în nume propriu, nu ca mandatar”¹⁴, ceea ce este valabil și „în situația în care comoștenitorul solicitant a acționat fără mandat expres, dar cu știința moștenitorului nesolicitant (mandatul tacit)”¹⁵. Mai mult, se susține în această opinie, că dreptul moștenitorului nesolicitant de a beneficia de cererea făcută de comoștenitorul solicitant există, chiar dacă acesta din urmă a lucrat fără știrea primului, atunci când el a gerat alături de afacerile sale și pe acelea ale nesolicitantului, aceasta fiind aplicabil în cazul coproprietății (gestiunea de afaceri). Or, acesta ar fi tocmai cazul discutat, întrucât obiectul restabilirii este un bun indiviz rămas de la autorul comun, iar gerantul solicită tot terenul cooperativizat¹⁶.

¹² A se vedea *supra*, nota 1 subsol.

¹³ A se vedea, în acest sens: M. Georgescu, Al. Oproiu, *op. cit.*, p. 68, precum și autoarea studiului precedent.

¹⁴ M. Georgescu, Al. Oproiu, *op. cit.*, p. 68.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

De altfel, în sprijinul acestei idei, cererea de reconstituire a dreptului de proprietate este calificată pentru aceleași motive drept un simplu „act de conservare între succesori”¹⁷.

b) „Nici art. 13 din Regulament și nici vreun alt text din Legea nr. 18/1991 nu consfințesc pierderea dreptului succesoral în privința terenurilor pentru care s-a făcut reconstituirea pe considerentul neformulării exprese a cererii către comisie, deși, dacă aceasta ar fi fost intenția legiuitorului, ar fi spus-o explicit, fiind știut că decăderea din drepturi nu poate fi dedusă, ci numai expres prevăzută...” și că altminteri, s-ar aduce „atingere principiului fundamental al moștenirii, acela al caracterului unitar al patrimoniului succesoral”¹⁸.

c) „Din dispozițiile art. 9 al Legii nr. 18/1991 și ale art. 13 din Regulament nu rezultă că cererea de stabilire a dreptului de proprietate este un act autentic, astfel încât nici mandatul dat pentru o astfel de cerere nu trebuie dat în formă autentică”¹⁹ – așa cum se pretinde în practică – ci, dimpotrivă, el poate fi dat în orice formă.

d) Cererea unui singur moștenitor coindivizar pentru reconstituirea proprietății funciare trebuie în mod necesar să profite tuturor comoștenitorilor deoarece art. 13 din Legea nr. 18/1991 aduce pe toți moștenitorii la momentul deschiderii succesiunii lui *de cujus*, deschidere pe care o poate cere orice succesor în condițiile dreptului comun. Nerenunțând expres la moștenirea deschisă și reconstituită în condițiile Legii nr. 18/1991, fiecare moștenitor, fie că a făcut cererea singur sau nu, va putea intra în posesiunea și proprietatea cotei sale succesoriale²⁰, în conformitate cu regulile instituite prin art. 728 C.civ.

¹⁷ M.-L. Belu Magdo, *Unele probleme în legătură cu interpretarea și aplicarea prevederilor art. 12 din Legea nr. 18/1991 și art. 13 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 730/1993*, în „Dreptul” nr. 7/1995, p. 34.

¹⁸ *Ibidem*. În același studiu (se mai aduc în favoarea acestei teze încă trei argumente, și anume: 1) când sunt mai mulți moștenitori stabilirea dreptului de proprietate se face pe numele tuturor moștenitorilor; 2) reconstituirea se face corespunzător suprafeței de teren la care cooperatorul decedat avea vocație potrivit legii și nu în funcție de numărul și categoria moștenitorilor ce au formulat cererea (art. 15 alin. 5 din Regulament); 3) Legea nr. 18/1991 nu se abate de la principiul egalității ce operează între moștenitorii aceleiași clase, prin limitarea posibilității de solicitare a reconstituirii dreptului de proprietate de către unul dintre aceștia (*ibidem*, p. 34). Simpla înfățișare a acestor argumente credem că este suficientă pentru a observa că ele sunt *străine* discuției noastre, fiind în egală măsură și inexacte din punct de vedere juridic. Astfel: a) stabilirea dreptului de proprietate se face pe numele mai multor *comoștenitori* dacă și numai dacă există mai mulți solicitanți, iar nicidecum dacă pur și simplu sunt mai mulți succesori, întrucât potrivit legii reconstituirea sau constituirea este facultativă (a se vedea, de pildă: art. 8 alin. 3, art. 11 alin. 3 din lege etc.); b) în materia Legii fondului funciar, principiul legalității operează numai între moștenitorii solicitanți din aceeași clasă, ceilalți comoștenitori fiind decăzuți din drepturi prin neintroducerea cererii în termenul prevăzut de lege (art. 9 alin. 3 și art. 11 alin. 4); c) Art. 15 alin. 5 din Regulament stabilește numai limita maximă de 10 ha ce putea fi primită de moștenitorii unui cooperator decedat, nereferindu-se sub nici o formă și la ipoteza noastră de lucru – aceea dacă reconstituirea ar fi posibilă pe numele tuturor, indiferent de existența sau nu a unei cereri de reconstituire formulate din partea tuturor.

¹⁹ C. Roșu, în studiul precedent.

²⁰ A se vedea: F. I. Ciobanu, *op. cit.*, p. 58–59; C. Roșu, *op. cit.*, p. 4–5.

2. În opinia noastră rezolvarea acestei probleme trebuie să pornească de la particularitățile stabilirii dreptului de proprietate privată în condițiile Legii nr. 18/1991 și, în special, de la faptul că reconstituirea sau, după caz, constituirea dreptului de proprietate se face, în regulă generală, *la cerere*, iar nu din oficiu. Totodată, în privința moștenitorilor sau succesibililor rămași de pe urma fostului proprietar, Legea nr. 18/1991 conține dispoziții speciale derogatorii de la caracterul *unitar* și cel *indivizibil* al devoluțiunii succesoriale²¹.

Cât privește unele din argumentele invocate în sprijinul tezei valabilității mandatului verbal sau tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate ni se par discutabile, după cum și unele din formulările folosite sunt inacceptabile. Sub aceste aspecte câteva precizări sunt absolut necesare. Astfel:

– În primul rând, este de reținut că, în temeiul Legii nr. 18/1991, în regulă generală, se naște *ope legis* în beneficiul persoanelor îndreptățite, nu un drept de proprietate privată, ci un alt drept – tot de natură patrimonială –, distinct de dreptul de proprietate, respectiv *dreptul de reconstituire sau constituire*, după caz, a proprietății private asupra unei suprafețe de teren, în limitele prevăzute de lege (art. 8 și urm.). Prin urmare, este inexact a se afirma că „obiectul restituirii este un *bun indivizibil rămas de la autorul comun*”, de vreme ce la data formulării cererii terenul respectiv se găsește în patrimoniul fostelor cooperative agricole de producție sau al statului, după caz, urmând a trece ulterior în patrimoniul moștenitorilor pe data eliberării titlului de proprietate ori la data punerii lor în posesiune.

– În al doilea rând, după cum se știe, prin lege s-a stabilit un termen de 45 de zile pentru depunerea cererilor de reconstituire sau constituire a dreptului de proprietate privată, termen calculat de la intrarea în vigoare a legii (20 februarie 1991). Art. 10 alin. 4 (devenit art. 11 după republicare) nu a prevăzut în mod expres nici o sancțiune, însă majoritatea autorilor și jurisprudența, în frunte cu instanța supremă, au socotit că termenul de 45 zile este un termen de *decădere* a cărui nerespectare atrage stingerea dreptului nevalorificat înăuntrul lui. Aceeași sancțiune operează și pentru nerespectarea termenului prevăzut de art. 9 alin. 3 (introdus prin Legea nr. 169/1997 cu modificările ulterioare) pentru depunerea cererilor de reconstituire a dreptului de proprietate privată cu privire la suprafețele de teren suplimentare susceptibile de restituire, cu mențiunea că, de data aceasta, sancțiunea decăderii este prevăzută în mod expres. Prin urmare, fostul proprietar sau moștenitor, care nu formulează cerere de restituire în termenul prevăzut de lege, este decăzut din dreptul de reconstituire a proprietății private asupra suprafeței de teren sau cotei-părți din suprafața de teren la care ar fi fost îndreptățit. Legea derogă, așadar, în cazul moștenitorilor, de la caracterul unitar și cel indivizibil al transmisiunii succesoriale, întrucât, în lipsă de cerere, reconstituirea dreptului de proprietate nu mai este posibilă în privința acestor bunuri.

²¹ A se vedea, de pildă: Fr. Deak, *Moștenirea legală*, Editura Actami, București, 1994, p. 19 și p. 25–26; M. Nicolae (II), *Moștenitorii îndreptățiți să beneficieze de repunerea în termen în temeiul art. IV din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar*, în „Dreptul” nr. 6/1998, p. 17.

– În al treilea rând, ni se pare greșită calificarea cererii de reconstituire drept un simplu „act de conservare” între succesori, când, în realitate, este mai degrabă vorba despre un veritabil *act de dispoziție*, având ca rezultat stabilirea dreptului de proprietate prin reconstituire sau constituire asupra unor terenuri agricole sau neagricole, după caz, terenuri care trec din proprietatea privată a fostelor cooperative agricole de producție sau a statului în cea a persoanelor fizice sau juridice solicitante. Pe de altă parte, dreptul de stabilire a proprietății private fiind un drept personal, născut în persoana fiecărui moștenitor, exercițiul lui nici nu vatămă și nici nu profită și altor persoane decât aceea a titularului său, asemeni și dreptului de opțiune succesorală. Prin urmare, cererea formulată de un comoștenitor, în nume personal, nu profită altui comoștenitor.

Într-una din opiniile formulate mai sus se recurge și la instituția gestiunii de afaceri (art. 987–991 C.civ.) spre a justifica dreptul moștenitorului nesolicitant de a beneficia de cererea făcută de comoștenitorul solicitant pentru restituirea întregului teren cooperativizat²². Pentru a exista gestiune de afaceri trebuie ca actul juridic, în speță cererea de reconstituire, să fie făcută *fără știința* geratului, însă în numele și în interesul său. Altminteri, nu există gestiune de afaceri. Or, în exemplul luat – acela în care un comoștenitor acționează *exclusiv* în nume propriu solicitând întreaga suprafață de teren care a aparținut autorului său, lipsește gestiunea afacerii altuia. Bineînțeles, dacă s-ar solicita terenul în numele tuturor moștenitorilor, s-ar putea vorbi și de o gestiune de afaceri.

– În sfârșit, potrivit art. 651 C.civ., toate succesiunile „se deschid prin moarte”. Prin urmare, art. 13 din Legea nr. 18/1991 nu poate – juridic vorbind – să aducă pe toți moștenitorii la momentul deschiderii succesiunii *de cujus*-ului, întrucât prin ipoteză, deschiderea succesiunii a avut deja loc, neputând fi posibile deschideri succesive. De asemenea, la fel de eronată este și afirmația după care „deschiderea” poate fi cerută în condițiile dreptului comun, deoarece deschiderea unei moșteniri operează, în temeiul legii, numai pe data morții *de cujus*-ului. În realitate, *dezbaterea succesiunii* poate fi cerută de orice moștenitor sau succesibil, dar o astfel de cerere nu „profită” tuturor, atât timp cât aceștia nu au acceptat, în condițiile legii, moștenirea respectivă.

3. Revenind la problema în discuție, este de observat că nici Legea nr. 18/1991 republicată și nici Regulamentul de punere în aplicare din 1991 (republicat în 1993) nu cuprind dispoziții speciale aplicabile mandatului în materia reconstituirii sau constituirii dreptului de proprietate privată.

Există totuși unele reglementări de natură să stabilească cel puțin cadrul, mai exact întinderea și limitele în care un mandat poate fi dat pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate adresată comisiei de aplicare a Legii fondului funciar. Este vorba, spre pildă, de dispozițiile art. 8, 9, 11 și 13 din Legea nr. 18/1991, art. 13 și 15 din Regulament sau art. IV din Legea nr. 169/1997.

Astfel, potrivit art. 9 din Legea fondului funciar (în ultima redactare, dată prin Legea nr. 218/1998): „... (3) *Cererea* (de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafețele de teren suplimentare – paranteza ns. – M.N.) se depune

²² În acest sens, a se vedea M. Georgescu, Al. Oproiu, *op. cit.*, p. 68.

la primăria localității sau, după caz, la primăriile localităților în a căror rază se află terenul pentru care urmează să se reconstituie dreptul de proprietate, *personal* sau *prin poștă*, cu confirmare de primire, până la data de 31 decembrie 1998, sub sancțiunea decăderii din termen”.

(4) Cererea va cuprinde:

a) numele și prenumele persoanei solicitante și domiciliul acesteia;
b) calitatea de titular sau de moștenitor-al dreptului de proprietate pentru care li s-a reconstituit sau urmează să li se reconstituie acest drept potrivit prezentei legi; ...

(5) La cerere se va anexa: ...

c) o declarație²³ în care se va menționa, pe propria răspundere, suprafața totală de teren atribuită în proprietate, prin reconstituire sau prin constituire, de familie, potrivit prezentei legi, chiar dacă acestea s-au făcut în mai multe localități sau de la mai mulți autori...” (subl. ns. – *M.N.*).

La rândul său, art. 13 din Regulament prevede între altele, următoarele: „Când sunt mai mulți moștenitori, cererea se poate face și în comun, fiecare dintre ei semnând-o (alin. 1)...

Totodată, la cerere se va anexa declarația prevăzută în art. 9 alin.2²⁴ (în prezent art. 9 alin. 4).

Așadar, întrucât nici Legea nr. 18/1991 și nici Regulamentul nu conțin dispoziții speciale în materia mandatului dat pentru reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate, înseamnă că sunt aplicabile dispozițiile dreptului comun (art. 1532 și urm. C.civ.). Acesta este de fapt argumentul decisiv în favoarea tezei admisibilității mandatului pentru cererile de stabilire a dreptului de proprietate privată, lucru reliefat și de autoarea studiului anterior.

Într-adevăr, din lege rezultă numai posibilitatea persoanelor îndreptățite de a depune cererea la primărie fie *personal*, fie de a o trimite *prin poștă*, cu scrisoare recomandată și confirmare de primire. De asemenea, când există mai mulți moștenitori, potrivit Regulamentului (art. 13 alin. 1), cererea poate fi făcută și în comun, trebuind semnată de fiecare moștenitor solicitant.

²³ O declarație asemănătoare era cerută și înainte de 1997: „Persoanele prevăzute la alin. 1 (căroră li se reconstituie sau li se constituie dreptul de proprietate – paranteza ns. – *M.N.*), vor anexa la cerere o declarație pe propria răspundere din care să rezulte suprafețele de teren pe care le au sau pe care sunt îndreptățite să le primească în condițiile prezentei legi” (art. 9 alin. 2 în redactarea inițială).

²⁴ Regulamentul cuprinde și două dispoziții speciale care nu se referă însă la formularea și depunerea cererii de stabilire a dreptului de proprietate: art. 35 alin. 3 și art. 37 alin. 6. Potrivit art. 35 alin. 3, titlurile de proprietate „se vor înmăna, sub semnătură, titularilor, sau se va proceda potrivit prevederilor art. 37, după caz ...”(s.n. – *M.N.*).

Prevederile la care se face trimitere sunt cele cuprinse în alin. 6 al art. 37: „Persoanele care din diferite motive sunt în imposibilitate să se prezinte la data punerii în posesie pot împuternici prin procură specială și autentică, cu mențiunea expresă « Pentru punere în posesie », alte persoane, care vor semna tabelul de luare în primire a terenului”. Rezultă că dispozițiile art. 37 alin. 6 se aplică prin asemănare și în cazul înmânării titlurilor de proprietate altor persoane decât titularii lor, adică unor mandatar cu procură autentică și specială.

Cum, întrucât din lege nu rezultă contrariul, cererea poate fi *depusă* și de un mandatar cu procură specială *autentică, legalizată* sau sub *semnătură privată*, după caz.

Cât privește *formularea* cererii ea poate fi făcută, de asemenea, și de către un mandatar cu procură specială, după caz, *autentică, legalizată* ori *sub semnătură privată*. Dacă mandatarul este și cointerestat în cauză (comoștenitor, cosuccesibil, fost codevălmaș, fost coproprietar etc.), cererea va fi semnată atât în nume propriu, cât și în numele mandantului.

În studiul anterior se discută dacă mandatul poate să fie verbal sau tacit.

– Un mandat *verbal*, în principiu, nu este exclus. Practic însă, pentru ca atât mandantul, cât mai ales terții – în speță comisiile de aplicare a Legii fondului funciar – să poată verifica obiectul și limitele împuternicirii, se impune existența unei procuri scrise. Este motivul pentru care, în practică, se pretinde un mandat scris, în speță o procură specială autentică, ceea ce ni se pare și nouă exagerat și nelegal.

– Dimpotrivă, un mandat *tacit*, dedus din împrejurări de fapt care să ateste intenția neîndoielnică a părților, în această materie, este, în principiu, dar și practic, aproape cu neputință de conceput. Și aceasta cel puțin din următoarele două motive:

a) *Întâi*, fiind vorba de un act de dispoziție, cererea de reconstituire trebuie făcută în baza unei procuri speciale, iar o astfel de procură trebuie să fie expresă²⁵ pentru ca mandatarul să poată lua cunoștință efectivă de împuternicirea primită și terții, la rândul lor, să cunoască întinderea lui.

b) *Apoi*, după cum am văzut, legea obligă pe orice solicitant să facă și o declarație pe propria răspundere în legătură cu terenurile deținute sau dobândite în temeiul Legii nr. 18/1991 (art. 9 alin. 5). Or, din moment ce orice solicitant trebuie să dea o astfel de declarație și să o remită mandatarului său, este greu dacă nu imposibil de conceput că înmânarea acestei declarații nu este însoțită și de o împuternicire cel puțin verbală pentru redactarea sau, după caz, depunerea cererii de stabilire a dreptului de proprietate.

În general, mandatul tacit se întâlnește în practică mai ales în cazul în care între părți există o comunitate de viață sau de interese (de exemplu, între părinți și copilul major, pentru soți, etc.)²⁶. De aceea, în această materie un mandat tacit este posibil numai în cazuri excepționale. De pildă, în cazul soților, în temeiul mandatului legal tacit reciproc prevăzut de art. 35 alin. 2 din Codul familiei, oricare dintre ei poate solicita în numele amândorura reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra unui teren care a fost anterior bun comun. Tot astfel, în cazul în care cu știința mandantului, dar fără mandat expres (scris sau verbal), mandatarul (de exemplu, un comoștenitor) acționează în numele amândorura formulând o cerere comună întregită ulterior cu toate documentele necesare, inclusiv declarația personală prevăzută de art. 9 alin. 5. Dacă, dimpotrivă, în

²⁵ În acest sens a se vedea Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale, cit. supra*, p. 271.

²⁶ *Ibidem*, p. 270 (nota 10).

același exemplu, comostenitorul ar fi acționat fără știința mandantului (mandat aparent sau gestiune de afaceri), depunerea declarației personale prevăzute de art. 9 alin. 5 ar valora ratificare (*ratificatio mandatur aequiparatur*).

În orice caz, după părerea noastră, *simpla existență* a mai multor moștenitori sau succesibili nu este suficientă pentru a justifica existența unui mandat tacit, cum ar lăsa să se înțeleagă din studiul anterior, întrucât regula este că, în lipsă de stipulație contrară ori de indicii îndestulătoare, cererea de stabilire a dreptului de proprietate se prezumă a fi introdusă în nume propriu, iar nicidecum în numele sau profitul altora.

În *concluzie*, ținând seama de precizările făcute, *în principiu*, este valabil atât un *mandat expres*, scris sau verbal, după caz, cât și un *mandat tacit*. Practic însă, în această materie este preferabil mandatul scris, fie autentic, fie sub semnătură privată, împrejurare care ar trebui să fi fost prevăzută în Regulament în mod expres.

4. În încheiere, se impune să facem câteva precizări și în privința consecințelor juridice ale neexecutării mandatului dat pentru introducerea sau formularea cererii de stabilire a dreptului de proprietate privată în condițiile Legii fondului funciar.

Orice mandat produce efecte juridice atât între părți, cât și față de terți²⁷. Sunt posibile două situații: a) mandatul este executat și b) mandatul nu este executat.

a) Dacă mandatul a fost *executat*, nu sunt probleme deosebite, fiind aplicabile dispozițiile dreptului comun. În consecință, stabilirea dreptului de proprietate privată trebuie să se facă pe numele mandantului, dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege. În cazul mandatului în interes comun, spre exemplu, dacă sunt mai mulți comostenitori și unii dintre ei au dat mandat celorlalți ca să-i reprezinte, stabilirea dreptului de proprietate se va face pe numele tuturor solicitanților, urmând ca ulterior să se procedeze potrivit dreptului comun (art. 13 din lege și art. 15 din Regulament).

b) Dacă însă mandatul *n-a fost executat* – mandatarul nu a depus ori nu a formulat cererea în termenul prevăzut de lege, devenind aplicabile dispozițiile referitoare la decădere sau, pur și simplu, a formulat cererea numai în nume propriu –, socotim că, în principiu, rămân aplicabile tot dispozițiile dreptului comun.

Astfel, *între părți*, neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligației de a executa mandatul (art. 1539 C.civ.) face ca mandatarul să fie răspunzător nu numai de dol (intenție), dar și pentru culpă simplă, putând fi obligat la plata de daune-interese pentru întregul prejudiciu încercat de mandant.

Față de terți – în speță față de comisia locală și cea județeană de aplicare a Legii fondului funciar –, neexecutarea mandatului nu este opozabilă acestora în nici un fel, nefiind obligați să stabilească dreptul de proprietate în beneficiul mandantului, întrucât pentru aceștia un mandat neexecutat este ca și unul inexistent. În consecință, mandantul este singurul care suportă toate consecințele neîn-

²⁷ Pentru amănunte, a se vedea *ibidem*, p. 277–283.

deplinirii obligațiilor asumate de mandatar, fiind în culpă pentru alegerea făcută, putând eventual trage la răspundere pe mandatar.

În studiul anterior se mai susține că „dreptul moștenitorului nesolicitant nu poate fi negat în cazul existenței unui mandat dat comoștenitorului solicitant, chiar dacă acesta din urmă a acționat în nume propriu, iar nu ca mandatar”, fiind aplicabile în acest caz regulile „de la contractul de interpunere de persoane, deoarece practic mandatarul a tăinuț calitatea sa de reprezentant și nu a arătat în cerere numele persoanelor pe care le reprezintă”.

În ce ne privește, considerăm o astfel de soluție drept eronată și nelegală. În primul rând, după cum se știe, *un mandat este cu sau fără reprezentare* nu în funcție după cum a fost ori nu executat, ci *după cum mandatarul are ori nu putere de reprezentare*. Ca atare, neexecutarea obligației de către mandatar ori simpla tăinuire a calității sale nu poate transforma natura unui mandat, care rămâne așa cum a fost de la început, adică un mandat cu reprezentare ori, după caz, un mandat fără reprezentare (de pildă, un contract de interpunere). Apoi, chiar dacă ar fi aplicabile regulile de la contractul de interpunere, *efectele ar fi aceleași*, și anume, inopozabilitatea față de terți a mandatului respectiv. Aceasta întrucât, prin ipoteză, cererea fiind făcută în nume propriu, titular al dreptului de proprietate devine exclusiv mandatarul – în cazul de față comoștenitorul de rea-credință –, urmând ca ulterior acesta să fie obligat să transfere acest drept către mandant²⁸.

Prin urmare, o astfel de construcție juridică pe lângă faptul că este artificială și lipsită de suport legal, este, în același timp, și complet inutilă, întrucât la aceleași rezultate s-ar ajunge și dacă, în baza mandatului încheiat, mandantul ar trage la răspundere pe mandatar pentru neexecutarea mandatului.

Drept urmare, referindu-ne la exemplul luat, nu excludem chiar posibilitatea mandantului de a solicita, în baza principiilor executării în natură a obligațiilor și ale reparării în natură și integrale a pagubelor, tocmai obligarea comoștenitorului de rea-credință de a ceda dreptul sau, mai exact, cota-parte din dreptul de proprietate stabilit asupra suprafeței de teren care a aparținut autorului lor comun. Firește, dacă aceasta n-ar mai fi posibil ori nu s-a cerut, mandantul are dreptul la daune-interese cu caracter compensator, potrivit regulilor din dreptul comun.

²⁸ Pentru amănunte privind natura și efectele contractului de interpunere a se vedea, *ibidem*, p. 287–290.